

Tema II

Manera com se reforçaràn y consolidaràn els vincles de solidaritat natural entre 'ls pobles de llengua catalana assegurantse el pervindre de la nostra literatura.

CONCLUSIÓ provisional del Ponent D. JOAQUIM CASES-CARBÓ, Advocat, de Barcelona, y Consideracions de defensa. (*)

Es llei natural històrica que la sort dels pobles de llengua catalana estigui indissolublement lligada ab la sort del mar Mediterrà. La llur prosperitat o decadència són independents de la voluntat humana. La mar Mediterrània, que en els segles XVI, XVII i XVIII banyava pobles decadents i pobres, ha tornat esser centre de prosperitat, de riquesa, de cultura.

Una de les manifestacions més grosses d'aquesta cultura en els pobles mediterranis de llengua catalana es la renovació del cultiu literari d'aquesta ab una intensitat i persistència vencedors de tota dificultat i tot obstacle.

Però no encara en totes les regions de llengua catalana té aquesta la consideració de llengua literària rivalisant triomfalment ab les llengües importades que hi són oficials. En el Principat el triomf del català va essent cada dia més complet. En les altres regions el moviment de renovació lingüística no ha estat encara tant ràpid i intens, emperò apareixen senyals evidents de que no es lluny el seu esclat esplendorós. Mallorca, sobre tot, per boca de les seves somitats intel·lectuals se sent catalana sense deixar d'esser mallorquina. El Rossellonès sent vibrar la seva ànima nacional i se sent més català encara que 'l català espanyol.

Emperò l'ànima catalana no se sentirà contenta i tranquil·la fins que senti batre a l'unisó d'ella de plè a plè l'ànima valenciana. Aquest allunyament secular de les dues ànimes germanes desapareixerà aviat: era propi d'un període de decadència nacional que ja fuig. La llur vida intensa exigeix una intimitat. La mateixa llei mediterrània que ha obrat i segueix obrant sobre Catalunya, produint el seu reviscolament integral, obra també sobre València.

València no trigarà gaire a produir grans poetes i grans escriptors (no seràn fets solats com fins ara) qui donaràn lo més superior de la llur obra en llengua valenciana. I encara que nosaltres sentim que aquesta no es sinó una de les modalitats de la llengua catalana, no havem d'anomenar-la catalana fins que 'ls mateixos valencians vulguin

(*) La conclusió que tanca aquell seguit de consideracions fou adicionada posteriorment a la publicació dels Temes a discutir, com una esmena del mateix Ponent.

que així s'anomeni. No es solament qüestió científica, es qüestió de sentiment. I un sentiment no s'imposa autoritariamente. Un sentiment apareix quan es arriba a la seva hora. I no es arribada encara l'hora de que l'valencià senti la llengua que ell parla, prou identificada ab la llengua dels catalans pera poder portar abdues un meteix nom.

Però l'hora es ja arribada de que senti la propria llengua diferenciada de la castellana i se l'estimi més que no pas aquesta.

A Valencia donchs, també com en les altres regions el cultiu de la llengua pendrà vol aviat.

Tot anirà venint i s'ha d'anar fent.

El coneixement i la fè en la llei històrica qui regeix els destins de la Nació Catalana no vol inacció. La nostra llei històrica dona un ambient favorable pera que dins ell treballin fructuosament les iniciatives individuals.

Aquest devenir de Catalonia es obra del temps, de les circumstancies, però també es obra nostra.

Tot allò que pugui augmentar i estrènyer les relacions afectuoses entre catalans, valencians, balears, rossellonesos, algueresos, s'ha de fer. No 'ns fem prou els uns ab els altres i no 'ns coneixem gaire i no 'ns estimem prou.

I el començament de l'estimar ha de partir dels catalans de Catalunya, car la sort ens ha afavorit més que a cap. Si ls estimem els catalans de per tot arreu i ens donem a-n ells, ells ens estimaran i seràn com nosaltres.

Els pobles catalans estan dins una llei històrica favorable. Lo que s'intenti fer contra d'ells fracassarà. No tenim més que anar fent.

Resumint, donchs: pera que *s reforcin i consolidin els vincles de solidaritat natural entre ls pobles de llengua catalana, assegurant-se així el pervindre de la nostra literatura*, bastarà que les coses segueixin el curs natural. Es a dir, que dins l'ambient favorable produït pel compliment de la llei mediterrània segueixi desenrotllant-se cada dia ab més intensitat l'acció integral d'aquests pobles de llengua catalana.

ESMENES de D. BENET DE POMÉS, no acceptades pel Ponent.

CONCLUSIONS

I. Se reforçaran y consolidaran els vincles de solidaritat natural entre 'ls pobles de llengua catalana, procurant per tots els medis el coneixement integral mutu d'aquests pobles, perquè del coneixement viu ve l'amor intens, y de l'amor intens, l'abraç fraternal y el vincle poderós de solidaritat tradicional y progressiva.

II. El pervindre de nostra literatura s'assegurarà ensenyant als nois de totes les terres catalanes textos triats, perfectes y fàcilment adquiribles dels nostres millors autors; y fomentant ab premis, que podrien concedir periòdicament les corporacions populars de Catalunya, la publicació d'obres dels distingits genres literaris y científics de totes dites regions.

En les *consideracions* que precedeixen a la conclusió de la ponencia, cal ferhi les *esmenes* següents:

Al prime
dents de la v
l'intel·ligència

Al paraq
català com e

En el pa
rrania... y t

Suprimir

ESMENES
lona, y i

Desemp
del poble,
d'aquest.

Treball:
constituïó
dant els un
despertar ll
natural que
y una litera

El sent
garisació d
de la litera
dis Univer

D. Carl

Come
formular
deixar d'
aquell m:
defensar
donat na
indicat p
ració de

qüestió de sentit, i així mateix, quan es parla de la voluntat humana, encara que molt y molt (y més si va acompanyada de diligència) hi pot fer aquella dintre la suprema llei providencial que tot ho regula.»

Al paragraf terç: «El rossellonès sent vibrar la seva ànima nacional y se sent tant català com el català espanyol.»

En el paragraf quart suprimir desde la frase que comença: «La mateixa llei mediterrània...» y tot el paragraf quint.

Suprimir també la frase final: «No tenim més que anar fent.»

ESMENA ADICIONAL de D. Carles Francisco y Maymó, Advocat, de Barcelona, y representant dels «Estudis Universitaris Catalans», no acceptada pel Ponent.

Desempenyant la literatura una missió social important y revelant clarament l'estat del poble, florirà més bellament quan sia major el benestar polítich y econòmic.

Treballar pera que augmenti el dels pobles de llengua catalana, dotantlos d'una institució nacional adequada per l'espandiment de llurs respectius interessos y ajudant els uns als altres en la lluita pera la consecució d'aquest ideal, serà fer renèixer o portar llurs sentiments de germanor, reforçar y consolidar els vincles de solidaritat natural que 'ls lliguen, reconstituir una personalitat de la que seràn símbols una llengua i una literatura, en llur essència unes, y en llurs matèries varies.

El sentiment d'unitat llingüística y literaria se desvetllarà també ab l'estudi y vulgarització dels nostres clàssichs, buscantlos a la llum y establint l'ensenyança de la literatura catalana a Mallorca, Valencia, Rosselló, etc., com ho han fet els «Estudis Universitaris Catalans» a Barcelona.

nt.

Carles Francisco y Maymó, en defensa de la seva esmena.

SENYORS CONGRESSISTES:

Començo a fer ús de la paraula en defensa de l'esmena que he tingut l'honor de formular a la ponència del senyor Cases-Carbó baix l'impresió d'un recort que no puch deixar d'esmentar, y es que aquí, en aquest mateix saló del Palau de Belles Arts y en aquell matí que sempre més serà per mí memorable del 2 de Febrer de 1903, vaig pensar les conclusions que, acceptades pel primer Congrés Universitari Català, han estat naixement als «Estudis Universitaris Catalans», l'obra dels quals no soch el més indicat per enaltir, però la coneixèu tots vosaltres y sabèu be que s'encamina a l'instauració de la veritable Universitat nacional catalana.

Això es per mí presagi falaguer de la virtualitat que ha de tenir aquest també primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana al que hi han sigut cridats tots els pobles que parlen la nostra llengua, y entre els temes dels qual hi ha sigut inclòs el referent a la manera com se reforçaràn y consolidaràn els vincles de solidaritat natural entre 'ls pobles de llengua catalana, assegurantse el pervindre de la nostra literatura.

L'esmena que presento podèu votarla tant si acceptèu la ponència del senyor Cases, com si donèu la preferència, com jo dono, a les modificacions que proposa el senyor Comte de Sta. María de Pomés.

La missió social que desempenya la literatura es de tots prou coneguda y tots sabèu prou be que ella revela clarament l'estat del poble, en ses èpoques de prosperitat o decadència, baix un règim de llibertat o de opressió. Es, donchs, elemental al meu judici que ella florirà més bellament quan sia major el benestar polítich y econòmic del poble. Estimem la nostra llengua perquè estimem la raça que la parla, y per aquest motiu devem trevallar pera que aquell benestar augmenti en els pobles de llengua catalana; però això no serà mai possible si aquests pobles han de subjectarse a un sistema que no permet l'expansió de llurs respectius interessos, y es per'xò que 'l Congrés deu proclamar ab tota valentia y sense eufemismes la necessitat de dotar als pobles esmentats d'una constitució adequada, que faciliti el desenrotlló de dits interessos. Mes això no 's logrària pas ab altres sistemes tant artificiosos com els vigents, sinó que cal seguir en aquest punt les indicacions de la realitat, no podent ser aquella constitució més que una constitució nacional que tingui com a punt de partida el reconeixement de la personalitat de semblants pobles.

Però, per enfortir els vincles de solidaritat natural, entre 'ls pobles de llengua catalana cal qu'ens ajudin els altres en llurs respectives lluites per la consecució d'aquest ideal, menyspreuant les causes de rivalitat y discòrdia que 'ls enemichs constantment y en aquests mateixos instants procuren introduir entre ells, ja que, com deya en certa ocasió el Dr. Alcover, President d'aquest Congrés, l'enemich busca sempre la vostra desunió, però en això no 'l devem complaure may, ans be, els més sobrats de medis materials y morals deuen cooperar als esforços que fassin els més necessitats en reivindicació de llurs drets y en defensa de llurs interessos. Aixís, ab aquesta cooperació activa creixerà l'amor entre uns y altres, y aquesta llengua catalana que tots parlem y que venim a enaltir aquí serà 'l símbol de l'unitat d'una raça que tindrà consciència de la seva personalitat y dintre de la qual tots els pobles que la formen, y que un dia visqueren units baix un règim polítich que reconeixia llur existència, y garantia 'llurs drets, els veuràn novament reconeguda y garantits.

Y si 's vol que l'amor a la llengua creixi depressa, fassis conèixer a dits pobles els tresors valiosos de llur literatura antiga, publiquis cuidadosament els nostres clàssichs, buscant allí aont siguin els manuscrits catalans, costi lo que costi, y estableixis càtedres de literatura catalana a Mallorca, Valencia, Roselló y Alger, com els «Estudis Universitaris Catalans» ho han fet a Barcelona.

Aixís consolidarem els vincles de germanor entre 'ls pobles que parlen la nostra benhaurada llengua, y assegurarem el pervindre de la nostra esplèndida literatura.

HE ACABAT

ESM

La
la petit
y edito
publiq

Per

1.ª

2.ª

3.ª

Per

per ac

Associ

parla a

neutre

cians,

soci ca

estudia

En

comiss

l'altra.

Aq

na, an

Ob

escrite

Pu

llengu

Y,

de la l

sos d'a

El

portar

MEMORIA de D. JOAQUIM DE RIBA DE SANZ, *no acceptada pel Ponent.*

La causa que més impedeix el desenrotllament de nostra literatura, es, sens dubte, l'etitesa del mercat, que fa que, en aquests temps d'utilitarisme, la majoria d'autors d'altres donguin la preferencia a la llengua castellana en les obres y periòdichs que publiquen.

Per evitar aquest inconvenient es precis:

1.ª Aumentar el mercat de la literatura catalana.

2.ª Donar facilitats als autors catalans pera publicar llurs obres.

3.ª Fomentar la publicació d'obres y revistes catalanes.

Pera realisar aquests fins lo millor consisteix en la creació d'una societat editorial d'edicions, o be, si això's considera impossible, se podria interinament fundar una associació, titulada «Foment de la Llengua Catalana», ab socis ab tot arreu ont se parla aquesta llengua y a qualsevol població del món ont hi hagi un català; camp, mont, mar, etc., ont hi cabrien tots els catalanistes, llaç d'unió de catalans, mallorquins, valencians, rossellonesos, andorrans, algueresos, etc., escampats per tot el món. Pera ser efectiu caldria demanarho y pagar una quota molt petita, que encara se reduiria més als pobres diants y obrers.

En aquesta Societat hi hauria una comissió tècnica o academia de la llengua, y una comissió de propaganda, que funcionarien y se reunarien independentment l'una de l'altra.

Aquesta societat fóra l'encarregada de celebrar els congressos de la llengua catalana anyalment, en diferentes poblacions dels païssos ont se parla nostra llengua.

Obriria, además, concursos anyals pera premiar obres de ciencia pura o aplicada, en totes les ciències precisament en català.

Publicaria mensualment una fulla de propaganda dedicada a l'enaltiment de la llengua catalana, enviantla gratuïtament a tots els socis.

Y, si fos possible, se publicaria també una revista dedicada especialment a l'estudi de la llengua catalana y a la literatura, geografia, historia, art, costums, etc., dels païssos que parlen aquesta llengua.

El comitè executiu del Primer Congrés de la Llengua Catalana fóra l'encarregat de dirigir y a la pràctica la fundació d'aquesta societat.

HE ACABA